

Bilag 3

CSR

Indhold

1 Indledning.....	2
2 Internationalt anerkendte principper	2
2.1 FN's Global Compact.....	2
2.2 UN Guiding Principles for Business and Human Rights	2
2.3 OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder	2
2.4 OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict Affected and High-Risk Areas	2
2.5 Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd.....	3
3 Materielle krav til Leverandøren.....	3
3.1 Menneskerettigheder	3
3.2 Arbejdstagerrettigheder.....	3
3.3 Arbejdsklausul.....	4
3.4 Miljø	4
3.5 Anti-korruption.....	4
4 Krav om nødvendig omhu (due diligence)	5
4.1 Indledning	5
4.2 Generelt.....	5
4.3 Mineraler og metaller fra konfliktramte og høj risiko områder	6
5 Dokumentation	7
5.1 Dokumentation – særligt om arbejdsklausuler.....	7
5.2 Dokumentation – i øvrigt	7
6 Leverandørens ansvar.....	8
7 Procedure ved konkret begrundet mistanke	8
8 Misligholdelse.....	9
8.1 Bod	9
8.2 Kundens ophævelse af Leveringskontrakten.....	9

1 Indledning

Ved opfyldelsen af Leveringskontrakten forpligter Leverandøren sig til at vise samfundsansvar. Leverandøren viser samfundsansvar og skaber værdi for både virksomhed og samfund ved i dialog med sine interessenter at håndtere sociale, miljømæssige og etiske udfordringer i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper.

2 Internationalt anerkendte principper

Leverandøren anses ved opfyldelsen af Leveringskontrakten at vise samfundsansvar ved at overholde de nedenfor i punkt 3-5 nævnte krav. Kravene baserer sig på de internationalt anerkendte principper, der er nævnt i punkt 2.1-2.4, og de konventioner, som ligger til grund for principperne.

2.1 FN's Global Compact

FN's Global Compact består af 10 principper, der lyder som følger:

1. Virksomheden bør støtte og respektere beskyttelsen af internationalt erklærede menneskerettigheder
2. Virksomheden bør sikre, at den ikke medvirker til krænkelse af menneskerettighederne
3. Virksomheden bør opretholde foreningsfriheden og effektivt anerkende retten til kollektiv forhandling
4. Virksomheden bør støtte udryddelsen af alle former for tvangsarbejde
5. Virksomheden bør støtte effektiv afskaffelse af børnearbejde
6. Virksomheden bør afskaffe diskrimination i relation til arbejds- og ansættelsesforhold
7. Virksomheden bør støtte en forsigtighedstilgang til miljømæssige udfordringer
8. Virksomheden bør tage initiativ til at fremme større miljømæssig ansvarlighed
9. Virksomheden bør opfordre til udvikling og spredning af miljøvenlige teknologier
0. Virksomheden bør modarbejde alle former for korruption, herunder afpresning og bestikkelse

2.2 UN Guiding Principles for Business and Human Rights

FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) blev vedtaget af FN's Menneskerettighedsråd i juni 2011. FN's retningslinjer udstikker vejledende principper for, hvordan stater og virksomheder skal agere for at sikre, at der ikke sker menneskerettighedskrænkelser i forbindelse med virksomheders aktiviteter.

2.3 OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder

OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder er en internationalt anerkendt referenceramme for virksomheders globale ansvarlighed, der indarbejder en lang række internationale standarder og principper, herunder FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv (jf. punkt 2.2).

Retningslinjerne fastlægger, hvad der forventes af virksomheder globalt og nationalt, uanset hvor de opererer, hvad angår at sikre respekt for arbejdstager- og menneskerettigheder, internationale miljøstandarder og retningslinjer for anti-korruption mv. OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder er ikke begrænset til kun at omfatte multinationale virksomheder. Således opfordrer OECD's retningslinjer alle virksomheder uanset størrelse til at efterleve retningslinjerne.

2.4 OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict Affected and High-Risk Areas

OECD's retningslinjer "Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict Affected and High-Risk Areas", der giver detaljerede anbefalinger og hjælp til virksomheder med at respektere menneskerettighederne og undgå at bidrage til konflikter gennem deres praksis for indkøb af mineraler. Retningslinjerne kan hentes på OECD's hjemmeside.

2.5 Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd

Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd (MKI) har til opgave at behandle sager om overtrædelser af OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder (jf. punkt 2.3) og udbrede kendskabet til retningslinjerne. Institutionen er også OECD's kontaktpunkt i Danmark. Institutionens virksomhed er reguleret i lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd.

MKI kan blandt andet på baggrund af en klage eller af egen drift behandle sager vedrørende overtrædelser af OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder, der enten er begået i Danmark eller vedrører en dansk virksomhed (gælder både offentlige og private virksomheder), statslige eller regionale myndigheder.

3 Materielle krav til Leverandøren

3.1 Menneskerettigheder

Leverandøren indestår for, at Leverandøren ved opfyldelsen af Leveringskontrakten til enhver tid overholder gældende lovgivning om forbud mod forskelsbehandling på grund af hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap og national, social eller etnisk oprindelse, hvilket blandt andet indebærer:

- At det leverede og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om eliminering af diskrimination er respekteret, således som dette princip bl.a. har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 111 om diskrimination.
- At det leverede og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til ligeløn er respekteret, således som dette princip bl.a. har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 100.

Leverandøren forpligter sig til ved opfyldelsen af Leveringskontrakten at sikre overholdelsen af grundlæggende menneskerettigheder, som fastlagt i princip 1 og 2 i FN's Global Compact og UN Guiding Principles on Business and Human Rights.

3.2 Arbejdstagerrettigheder

Leverandøren forpligter sig til ved opfyldelsen af Leveringskontrakten at sikre overholdelsen af de grundlæggende arbejdstagerrettigheder, hvilket blandt andet indebærer:

- At de leverede produkter og dele heraf ikke er produceret i strid med det generelle forbud imod tvangsarbejde, således som dette blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 29 og 105.
- At de leverede Produkter og dele heraf ikke er produceret i strid med det generelle forbud imod anvendelse af børnearbejde, således som dette blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 138 og 182.
- At de leverede produkter er produceret under forhold, hvor de generelle principper om retten til organisationsfrihed og retten til kollektive forhandlinger er sikret, således som dette princip blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 87, 98 og 135.
- At de leverede produkter og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til rimelig aflønning er overholdt, således som dette princip blandt andet har fundet udtryk i ILOkonvention nr. 26 og 131 og FN's Menneskerettighedserklærings artikel 23, stk. 3.
- At de leverede produkter og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til rimelige arbejdstider er overholdt, således som dette princip blandt andet har

fundet udtryk i ILO-konvention nr. 1 og 30 samt FN's Menneskerettighedserklærings artikel 24.

- At de leverede produkter og dele heraf er produceret under forhold, hvor det generelle princip om retten til et sikkert og sundt arbejdsmiljø er overholdt, således som dette princip blandt andet har fundet udtryk i ILO-konvention nr. 155.

Leverandøren forpligter sig således til ved opfyldelsen af Leveringskontrakten at sikre overholdelsen af de grundlæggende arbejdstagerrettigheder, herunder forbuddet mod børnearbejde og tvangsarbejde, som fastlagt i princip 3, 4, 5 og 6 i FN's Global Compact

3.3 Arbejdsklausul

Leverandøren skal ved udførelse af tjenesteydelser, herunder i form af eventuelle tilknyttede serviceydelser, sikre, at ansatte hos Leverandøren og eventuelle underleverandører, som medvirker til at opfylde Leveringskontrakten, er sikret løn (herunder særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejds-vilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art i henhold til en kollektiv overenskomst indgået af de inden for det pågældende faglige område mest repræsentative arbejdsmarkedsparter i Danmark, og som gælder på hele det danske område.

Ved "medvirker til at opfylde Leveringskontrakten" forstås arbejde udført i Danmark med henblik på Leveringskontraktens opfyldelse. Leverandøren og eventuelle underleverandører skal sikre, at de ansatte får oplysninger om de vilkår, der følger af arbejdsklausulen.

3.4 Miljø

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelsen af Leveringskontrakten til at medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livs-vilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Der sigtes hermed særligt til, at Leverandøren ved produktion og levering af de af Leveringskontrakten omfattede produkter/ydelser på god vis søger:

- At forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund samt vibrations- og støjulemper.
- At anvende hygiejnisk begrundede processer af betydning for miljøet og for mennesker.
- At begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer, at fremme anvendelsen af renere teknologi.
- At fremme genanvendelse og begrænse problemer i forbindelse med affaldsbortskaffelse. Der lægges herved vægt på, hvad der er opnåeligt ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, herunder mindre forurenende råvarer, processer og anlæg og de bedst muligt forureningsbekæmpende foranstaltninger.

Leverandøren forpligter sig således til ved opfyldelsen af Leveringskontrakten at medvirke til at værne natur og miljø, som fastlagt i princip 7, 8 og 9 i FN's Global Compact.

3.5 Anti-korruption

Leverandøren skal afholde sig fra, herunder at forsøge på, at bestikke eller på anden måde uretmæssigt påvirke offentlige embedsmænd, domstole og/eller private parter.

Leverandøren skal således afholde sig fra, herunder at forsøge på, alle former for korruption som fastlagt i princip 10 i FN's Global Compact. Ved korruption forstås aktiv bestikkelse som defineret i artikel 3 i konventionen om bekæmpelse af bestikkelse, som involverer tjenestemænd ved De

Europæiske Fællesskaber eller i Den Europæiske Unions medlemsstater, og artikel 2, stk. 1, i Rådets rammeafgørelse 2003/568/RIA af 22. juli 2003 om bekæmpelse af bestikkelse i den private sektor (EU-Tidende 2003, nr. L 192, side 54) og bestikkelse som defineret i den nationale ret i ansøgerens eller tilbudsgiverens medlemsstat eller hjemland eller i det land, hvor ansøgeren eller tilbudsgiveren er etableret.

Hvis Leverandøren bestikker eller på anden måde uretmæssigt påvirker, eller forsøger at påvirke, en eller flere offentlige embedsmænd, domstole, folkevalgte og/eller private parter, der:

- har ansvar for Leveringskontraktens anvendelse,
- i øvrigt forvalter en Leveringskontrakt, eller bistår med forvaltningen, herunder de enkelte køb under en Leveringskontrakt, eller
- i enhver anden henseende har haft mulighed for direkte eller indirekte; aktuelt eller potentielt at påvirke indkøbsbeslutninger,

anses bestikkelsen eller den på anden måde uretmæssige påvirkning, eller forsøget herpå, for at være sket i forbindelse med opfyldelsen af Leveringskontrakten. Dette gælder også, hvis bestikkelsen eller påvirkningen, eller forsøget herpå, har fundet sted forud for Leveringskontraktens indgåelse eller anvendelse, f.eks. i forhold til en indkøbsbeslutning.

Dette punkt gælder også for så vidt angår den personkreds, som er nævnt i udbudslovens § 135, stk. 2.

4 Krav om nødvendig omhu (due diligence)

4.1 Indledning

Kravene om nødvendig omhu baserer sig navnlig på UN Guiding Principles on Business and Human Rights og OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder.

Nødvendig omhu indebærer, at virksomheden aktivt og metodisk undersøger risikoen for overtrædelser af retningslinjerne i forbindelse med virksomhedens forretningsaktiviteter, både hos virksomheden selv og hos andre virksomheder, som den har indflydelse på, f.eks. leverandører. Endvidere omfatter begrebet nødvendig omhu, at virksomheden træffer foranstaltninger til at forebygge risikoen for sådanne overtrædelser.

De omfattede virksomheder skal ifølge retningslinjerne konkret identificere, forebygge, udbedre og redegøre for aktuelle og potentielle overtrædelser og negative påvirkninger.

Retningslinjerne omfatter både overtrædelser, som virksomheden er årsag eller medvirkende til, eller som er direkte forbundet med virksomhedens operationelle aktiviteter, produkter eller serviceydelser.

4.2 Generelt

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelse af Leveringskontrakten til at udvise nødvendig omhu i relation til kravene i punkt 3.

Leverandøren skal således undersøge risikoen for overtrædelse af kravene i punkt 3 i forbindelse med Leverandørens forretningsaktiviteter, både hos Leverandøren selv og hos andre virksomheder, som den har indflydelse på, f.eks. væsentlige underleverandører, og træffe foranstaltninger til at forebygge risikoen for sådanne overtrædelser ved opfyldelse af Leveringskontrakten.

Ansvar for vedrørende overholdelse af menneskerettighederne gælder for alle virksomheder uanset deres størrelse, sektor, operationel kontekst, ejerskab og struktur. Imidlertid kan omfanget og kompleksiteten af de midler, hvorigennem virksomhederne har mulighed for at overholde menneskerettighederne, variere, som følge af ovennævnte faktorer og som følge af virksomhedernes mulighed for at udøve negativ indflydelse på menneskerettighederne.

De midler, hvormed Leverandøren skal opfylde ansvaret for overholdelse af menneskerettighederne vil derfor skulle være proportional med blandt andet faktorer som virksomhedens størrelse. Små og mellemstore virksomheder kan have mindre kapacitet såvel som flere uformelle processer og ledelsesstrukturer end større virksomheder.

Men nogle små og mellemstore virksomheder vil kunne forårsage stor indvirkning på menneskerettighederne, der vil kunne kræve dertil svarende forholdsregler, uanset virksomhedernes størrelse. Alvoren af en negativ indvirkning skal bedømmes ud fra dens omfang, rækkevidde og ubodelige karakter.

Leverandører, der er større virksomheder, anses under alle omstændigheder for at udvise nødvendig omhu, såfremt Leverandøren sikrer følgende fire grundlæggende tiltag i relation til de af Leveringskontrakten omfattede produkter eller dele heraf:

1. Politik, der beskriver Leverandørens holdning til ansvarlig leverandørstyring.
2. Risikovurdering, der omfatter løbende vurdering af aktuelle og potentielle krænkelse relateret til Leverandørens aktiviteter og relationer i relation til det under Leveringskontrakten leverede.
3. Implementering af politik for ansvarlig leverandørstyring, der bl.a. med udgangspunkt i risikovurderingen omfatter monitorering af udvalgte underleverandørers aktiviteter og løbende forbedringer. Leverandøren bør skride til øjeblikkelig handling, hvis der konstateres grove krænkelse af grundlæggende rettigheder og internationale miljøstandarder.
4. Rapportering om indsatsen og dens resultater.

Leverandøren kan udvise nødvendig omhu på anden vis, som er tilpasset Leverandørens indsats set ud fra en pragmatisk tilgang og under hensyntagen til de konkrete forhold og Leverandørens ressourcer.

4.3 Mineraler og metaller fra konfliktramte og høj risiko områder

Såfremt der ved opfyldelsen af Leveringskontrakten leveres produkter eller dele heraf, hvori der indgår metaller eller mineraler ("Minerals"), som er omfattet af OECD retningslinjerne i punkt 2.4 gælder følgende:

Leverandøren forpligter sig ved opfyldelsen af Leveringskontrakten til i sine forretningsmæssige systemer at integrere OECD's "Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas" i form af den i guiden nævnte "Five-Step Framework for Risk-Based Due Diligence in the Mineral Supply Chain", jf. annex I til guiden. Disse forpligtelse medfører, at Leverandøren for de af Leveringskontrakten omfattede produkter eller dele heraf i overensstemmelse med OECD-retningslinjerne skal:

1. etablere stærke forretningsmæssige systemer, som understøtter retningslinjerne,
2. identificere og håndtere risici i leverandørkæden,
3. udarbejde og implementere en strategi som svar på identificerede risici,
4. understøtte uafhængige tredjeparts audits i leverandørkæden, og
5. foretage offentlig rapportering om Leverandørens due diligence.

Ud over dokumentation for opfyldelse af de i Leveringskontraktens fastlagte specifikke krav til produktets egenskaber vil Kunden eller en dertil bemyndiget 3. part som hovedregel ikke anmode om nærmere dokumentation for, at Leverandøren ved opfyldelsen af Leveringskontrakten lever op til kravene i dette punkt.

5 Dokumentation

5.1 Dokumentation – særligt om arbejdsklausuler

Kunden kan til enhver tid udbede sig relevant dokumentation for, at løn- og arbejdsvilkår for arbejdstagerne lever op til den forpligtelse, som arbejdsklausulen i punkt 3.3 fastsætter.

Kunden kan kræve, at Leverandøren – efter skriftligt påkrav herom – inden for 10 arbejdsdage fremskaffer relevant dokumentation såsom løn- og timesedler, lønregnskab samt ansættelseskontrakter og beviser fra såvel egne som eventuelle underleverandørers arbejdstagere samt den reference-ramme, som Leverandøren har anvendt i forbindelse med fastsættelsen af løn- og arbejdsvilkår for de ansatte. Kunden kan til brug for sin vurdering af, om Leverandøren eller underleverandøreren har overholdt klausulen søge rådgivning hos relevante arbejdsgiver- og/eller arbejdstagerorganisationer.

Derudover er Kunden, eller en dertil bemyndiget tredjepart, i Leveringskontraktens varighed berettiget til, at foretage uanmeldte besøg på Leverandørens - herunder evt. underleverandørers - arbejdsplads, for at sikre overholdelse af arbejdsklausulen.

Såfremt Kunden kan rejse begrundet mistanke om, at der er sket overtrædelse af arbejdsklausulen, påhviler det Leverandøren at dokumentere, at arbejdsklausulen er overholdt.

Det påhviler desuden Leverandøren at godtgøre eller redegøre for, at ethvert arbejde udført efter Leveringskontraktens ikrafttræden ikke er sket som led i Leveringskontraktens opfyldelse. Arbejde anses for udført som led i Leveringskontraktens opfyldelse, når det er direkte relateret til Leveringskontraktens opfyldelse, herunder for så vidt angår ethvert aspekt og ethvert trin i produkterne/ydelsernes livscyklus, uanset om de ikke udgør en del af produkterne/ydelsernes materielle indhold, f.eks. levering, eller kun udgør en andel af den eller de ansattes arbejdstid.

Såfremt Leverandøren ikke kan løfte sin bevisbyrde, jf. forrige tekstafsnit, eller Kunden konstaterer, at arbejdsklausulen er overtrådt, kan Kunden tilbageholde Leverandørens fakturerede og fremtidige vederlag, indtil Leverandøren har dokumenteret at overtrædelsen er bragt til ophør og alle Leverandørens og/eller Leverandørens underleverandørers ansattes berettigede krav er godtgjort. Med berettigede krav menes ansattes krav på løn op til niveauet i arbejdsklausulen for arbejde udført som led i opfyldelsen af Leveringskontrakten, uanset om arbejdet er udført inden Leveringskontrakten trådte i kraft. Leverandøren er i den forbindelse ikke berettiget til at suspendere eller på anden måde undlade at opfylde Leveringskontrakten, herunder levere produkter eller udføre ydelser.

5.2 Dokumentation – i øvrigt

Leverandøren skal til hver en tid, og senest 30 Dage efter Kundens skriftlige anmodning herom, opfylde dokumentationskravene jf. punkt 5.2.1-5.2.3.

5.2.1 Erklæring fra Leverandørens ledelse

Heri erklæres det, at Leverandøren ved opfyldelse af Leveringskontrakten løbende sikrer overholdelsen af ovennævnte krav til menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø, antikorruption og nødvendig omhu.

5.2.2 Beskrivelse af praktiske tiltag

Heri beskrives de tiltag, som Leverandøren har gennemført med henblik på at sikre overholdelsen af de nævnte krav. Denne beskrivelse kan omfatte en beskrivelse af påtagne forpligtelser, implementerede systemer og andre iværksatte tiltag.

5.2.3 Beskrivelse af resultatmålinger

Heri beskrives, hvorledes resultatet af iværksatte tiltag måles. Dette kan ske ved brug af standarder så som Global Reporting Initiative's standarder for rapportering. Dokumentationskravene anses som opfyldt ved, at Leverandøren har udarbejdet en såkaldt "Communication on Progress" (fremskridtsrapport) i forbindelse med Leverandørens tilslutning til FN's Global Compact. Kunden accepterer naturligvis også andre bevistyper, der opfylder de i nærværende punkt 5 fastlagte dokumentationskrav.

6 Leverandørens ansvar

Som anført ovenfor er Leverandøren efter Leveringskontrakten alene forpligtet til at sikre overholdelsen af de i punkt 3, 4 og 5 nævnte krav "ved opfyldelsen af Leveringskontrakten".

Leverandørens ansvar angår således alene det under Leveringskontrakten leverede.

Ved vurderingen af om en Leverandør kan holdes ansvarlig for en opfyldelse af Leveringskontrakten, som strider mod de nævnte krav, lægges der bl.a. vægt på, om Leverandøren har udvist nødvendig omhu i forhold til, hvad der med rimelighed kan forventes af Leverandøren ud fra den kontekst, Leverandøren opererer i.

Nødvendig omhu afhænger af den pågældende Leverandørs størrelse, forretningsmæssige sammenhæng og kompleksitet, overtrædelsens alvor, om årsagen til overtrædelsen er uden for evt. kontrol og indflydelse, om der består en afhængighed af de pågældende varer eller tjenesteydelser og endelig perspektivet i forhold til den pågældende overtrædelse ved afbrydelse af et samarbejde eller indkøb, dvs. om en afbrydelse af samarbejdet forværrer eller forbedrer situationen.

7 Procedure ved konkret begrundet mistanke

Såfremt der opstår konkret begrundet mistanke om, at Leverandørens opfyldelse af Leveringskontrakten strider mod de i punkt 3 og 4 nævnte krav, skal Leverandøren straks efter Kundens anmodning herom fremsende en skriftlig redegørelse indeholdende følgende punkter:

1. Afvisning eller bekræftelse af den konkret begrundede mistanke.
2. Redegørelse for de omhandlede forhold samt ved bekræftelse af mistanken en handlingsplan for, hvorledes der kan rettes op på situationen, herunder hvilke foranstaltninger Leverandøren sætter i værk for at påvirke forholdet, herunder at mindske risikoen for, at tilsvarende situationer opstår.

Redegørelsen kan i relevant omfang omfatte dokumentation for, under hvilke produktionsprocesser og/eller - metoder de varer og/eller tjenesteydelser, der indgår til opfyldelsen af Leveringskontrakten, er tilvirket, samt fornøden dokumentation for, hvilke materialer der indgår i produkterne, samt angivelse af hvorledes en part har mulighed for at søge genoprejsning og udbedring af eventuelle skader, såfremt en sag om krænkelse af menneskerettighederne måtte opstå (jf. UN Guiding Principles on Business and Human Rights nr. 29).

Endvidere skal Leverandøren redegøre for, hvorvidt årsagen til mistanken er uden for evt. kontrol og indflydelse, om der består en afhængighed af de pågældende varer eller tjenesteydelser og endelig perspektivet i forhold til den pågældende overtrædelse ved afbrydelse af et samarbejde eller indkøb, dvs. om en afbrydelse af samarbejdet forværrer eller forbedrer situationen.

Konkret begrundet mistanke kan bl.a. anses at foreligge, såfremt Leverandøren indbringes for Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, jf. lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, eller et andet nationalt kontaktpunkt i et andet land, eller i øvrigt gøres til genstand for retsforfølgning for overtrædelser af de i punkt 3 og 4 nævnte krav ved Leverandørens opfyldelse af Leveringskontrakten, uanset i hvilket land retsforfølgelsen finder sted.

Leverandøren skal derfor af egen drift straks kontakte Kunden, hvis Leverandøren bliver opmærksom på, at der foreligger overtrædelse af punkt 3 og 4, eller hvis Leverandøren indbringes for Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, jf. lov om mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd, eller et andet nationalt kontaktpunkt i et andet land, eller i øvrigt gøres til genstand for retsforfølgning for overtrædelser af de i punkt 3 og 4 nævnte krav ved Leverandørens opfyldelse af Leveringskontrakten og i den forbindelse af egen drift fremsende redegørelse og dokumentation som ovenfor anført.

Kunden vil på baggrund af overnævnte skriftlige redegørelse og dokumentation mv. foretage en konkret vurdering af den enkelte sag, hvorunder alle relevante forhold vil blive taget i betragtning.

8 Misligholdelse

8.1 Bod

Kunden er berettiget til at opkræve bod ved mislighold af kravene i dette bilag i følgende tilfælde:

- a) Hvis fristen for fremsendelse af dokumentation i punkt 5.1 overskrides, kan Kunden kræve en dagbod på DKK 1.250,- pr. påbegyndt arbejdsdag, som fristen overskrides med. Bod påløber, indtil Kunden har modtaget den i påkravet krævede dokumentation. Den samlede bod efter dette afsnit kan dog ikke overstige DKK 50.000,-.
- b) Hvis arbejds klausulen i punkt 3.3 overtrædes, kan Kunden kræve en bod på DKK 25.000,-.

Kunden kan derudover kræve en dagbod på DKK 2.500,- pr. påbegyndt arbejdsdag fra den arbejdsdag, hvor Kunden skriftligt meddeler Leverandøren om overtrædelsen, og indtil overtrædelsen er bragt til ophør, alle ansattes berettigede krav er godtgjort, og Leverandøren har dokumenteret dette over for Kunden.

Den samlede dagbod efter dette afsnit kan dog ikke overstige DKK 75.000,-.

8.2 Kundens ophævelse af Leveringskontrakten

Kunden er berettiget til uden varsel at ophæve Leveringskontrakten som følge af Leverandørens væsentlige misligholdelse af kravene i dette bilag. Følgende forhold - men ikke begrænset hertil - betragtes som væsentlig misligholdelse, der berettiger Kunden til at ophæve Leveringskontrakten:

- a) Leverandøren har efter påkrav fra Kunden, ikke igangsat reelle initiativer, der har fokus på at bringe misligholdelsen til ophør, jf. punkt 5 og/eller 7.
- b) Leverandøren har ikke inden for 60 Dage efter Leverandørens henvendelse igangsat initiativer, der har til formål at bringe det misligholdende forhold til ophør, jf. punkt 5 og/eller 7.
- c) Såfremt Leverandøren væsentlig misligholder punkt 3.3, eller Kunden kan kræve maksimal bod i henhold til punkt 8.1.
- d) Leverandøren - eller dennes underleverandører - har ikke overholdt kravene i dette bilag og/eller dømmes ved en retskraftig dom for overtrædelse af en eller flere af de i punkt 3 nævnte bestemmelser, love, konventioner, erklæringer og/eller øvrige krav.
- e) Leverandøren - eller dennes underleverandører - i en redegørelse til Kunden eller i øvrigt erkender overtrædelse af en eller flere af de i punkt 3 nævnte bestemmelser, love, konventioner, erklæringer og/eller øvrige krav.

- f) Leverandøren har ikke inden for den i punkt 5 og/eller 7 anførte tidsfrister fremsendt skriftlig dokumentation for, at de i punkt 3 nævnte bestemmelser, love, konventioner, erklæringer og/eller øvrige krav er overholdt.
- g) Såfremt Leverandøren ikke vil indgå aftale om fremsendelse af dokumentation, redegørelse og underretning i henhold til punkt 5 og/eller 7, eller såfremt Leverandøren ikke overholder fristerne i punkt 5 og/eller 7, eller såfremt dokumentationen, redegørelsen eller underretningen i mindst 1 tilfælde har været væsentlig mangelfuld, i forhold til at skabe tryk for, at en eventuel gentagelse ikke vil kunne ske i relation til opfyldelse af Rammeaftalen.
- h) Såfremt Leverandøren i forbindelse med opfyldelse af Leveringskontrakten opnår endelig dom eller vedtager bødeforlæg for et eller flere forhold omfattet af udbudslovens § 135, stk. 1 nr. 1-6, jf. dog særskilt litra d) ovenfor om korruption, jf. også punkt 3.5. Dette gælder også, hvis der er tale om endelig dom eller vedtagelse af bødeforlæg for samme forhold for så vidt angår den personkreds, som er nævnt i udbudslovens § 135, stk. 2, herunder medlemmer af Leverandørens direktion, bestyrelse, tilsynsråd eller lignende.

Kunden kan vælge ikke at ophæve Leveringskontrakten efter denne bestemmelse, blandt andet hvis Kunden vurderer, at ophævelsen ikke er proportional med Leverandørens handlinger. Kunden kan i vurderingen blandt andet lægge vægt på, hvilke tiltag Leverandøren har igangsat og/eller implementeret, som er i stand til på fuldt tryk for en eventuel gentagelse i forbindelse med opfyldelsen af Leveringskontrakten, samt i hvilket omfang Leverandørens procedurer på tidspunktet for fejlen vurderes tilstrækkelige.